

Parlament d'En Jordi Bilbeny a l'obertura del 18è Simposi sobre la Història Censurada de Catalunya

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 20-11-2018

Paraules d'En Jordi Bilbeny amb motiu de la inauguració del 18è Simposi sobre la Història censurada de Catalunya, que es va dur a terme divendres 16 de novembre d'aquest any 2018.

Quan de jove em vaig començar a introduir a la història de Catalunya, els diversos llibres que anava consultant per informar-me'n, tots començaven per l'arribada dels romans a casa nostra.

El món ibèric era quelcom que formava part de la prehistòria, com les restes arqueològiques, els dòlmens i els fòssils de dinosaure. La història començava amb els romans, el dret romà, l'art romà i el llatí. I tota la resta era com una mena de fauna morta i dissecada que l'únic interès que tenia era precisament saber que era dissecada i morta.

A mesura que m'he anat fent gran i he anat aprofundint en la recerca i, més concretament en l'àmbit de la censura –tant d'estat com inquisitorial, si és que es poden subdividir així–, he observat, entès i incorporat al meu sistema de creences que el discurs de la història –d'això que nosaltres en diem història i que veiem com a quelcom totalment neutre, objectiu i objectivable– no és res més que el discurs oficial de l'estat i de la inquisició imposat a força de terror sobre les altres nacions (que, a la península ibèrica no eren la castellana i a la Gàl·lia no eren la francesa).

És a dir, que la nostra història moderna, com en temps dels romans, és la història creada pels vencedors: per ments castellanques i franceses, després d'haver triturat i absorbit i, posteriorment, esborrat tot el que hi havia de català. O sigui, que podríem dir, com el mite de Cronos que devora els fills, que la Història no és res més que la destrucció de la Història. La Història devorant-se a si mateixa seria una imatge molt gràfica i universal d'aquest gran mite del discurs oficial buit de sentit, llevat del sentit de l'antropofàgia.

Si, doncs, els deus es devoren a ells mateixos o s'autoimmolen a ells mateixos, en una interpretació ortodoxa del

cristianisme, llavors l'home es devora a si mateix i la història es tritura impertorbablement a si mateixa.

Però la història no és només la història. No són només unes dades, uns noms, uns fets, uns llocs. Deia el filòsof Henri Bergson, amb la voluntat de personalitzar una mica més aquesta ciència i vincular-la al psiquisme de cadascú de nosaltres, que «la història és la memòria». I és molt cert. Memòria i història es complementen i es barregen i poden acabar sent assumides com una sola cosa. Pel que fa al mot història, S (boca/parla) està relacionat amb l'os grec (boca) i l'itz basc (paraula), i -tr és un morfema que ens indica una relació amb quelcom. Llavors, la història explicaria un discurs, un relat, perquè és allò relacionat amb la boca o la paraula. Mentre que si ens fixem en el terme memòria, m (sota/dins) amb mor/mori (cap) vindria a dir un record. Però és clar: no hi ha relat sense record, ni record sense relat. Per això En Bergson deia el que deia. I per això jo també crec que la història i la memòria s'engalzen i es confonen. Però hi ha alguna cosa més. Si la història només és el record i el record només és la història, quelcom dintre nostre pot o podria quedar eixorc. Perquè memoritzaríem per memoritzar o narraríem per narrar. I llavors la història podria arribar a ser sinònim d'esterilització o del que ara és tan modern i actual: d'adoctrinament. I és aquí on entra el meu concepte de la història: de la història com a consciència. Com a consciència activa, generadora de sentit –i tant–, però sobretot com a creadora d'emoció i fecundadora de vida. La història com a presa de sentit. La història com a casa, cambra, recer. La història com a aliment, com a nutrient. No tant per posar quilos, sinó bàsicament per dotar l'ésser de dimensió espiritual. La història com a mirall de l'ànima. La història com a brúixola metafísica d'un món que, de mica en mica, anem palpant, trobant i restaurant i ens ajuda a saber qui som, què som, on som i, de retruc, què volem ser, com volem ser i on volem ser.

Aquest és el propòsit d'aquest Simposi. Aquest és el propòsit de la nostra tasca envers la nostra història, que és també —fonamentalment i essencialment— una tasca envers nosaltres. Per sortir de la desmemòria, però també per sortir de la despersonalització i el rentat multiseular de cervell.

Jo estic convençut que de mica en mica ho aconseguirem. Jo estic convençut que ja ho hem aconseguit. Perquè, si el primer pas per resoldre un conflicte és ser-ne conscient, el primer pas per recuperar la consciència personal i col·lectiva és decidir que ho volem fer. I ho estem fent.

Amb traves, problemes, atacs, menyspreu, indiferència, rebuig. Sí. Entrebancs que ens fan millorar i ens fan créixer. Que hi són i hi seran sempre en tota gran tasca. ¿Com no hi havia de ser davant de tot el que fem i de tot el que recuperem? Però deixeu-me que us digui que, com en la resta de coses de la vida, no podem estar pendants del que els altres fan o desfan, del que els altres diuen o deixen de dir. Nosaltres hem de fer el que vulguem fer. Deixar de ser espectadors i començar a esdevenir protagonistes del nostre present i del nostre futur. Ara, aquí, en aquest Simposi.

Gràcies a tots vosaltres per ser-hi. Moltes gràcies a tots vosaltres per fer-ho possible.

Jordi Bilbeny

Arenys de Munt, 16 de novembre del 2018